

Namn på vikingatida personer

Inledning

Antalet uppslagsord är ca 1 880, inklusive rena hänvisningar. Antalet artiklar över enskilda namn är ca 1 530, varav ca 130 utgörs av alternativtolkningar av enstaka belägg eller sviter av belägg (se vidare under Uppslagsform). Proportionen mellan mans- och kvinnonamn är ungefär 3 : 1. Utöver artiklar över enskilda namn är lexikonet försett med artiklar över namnleder (för- och efterleder i ditematiska namn) med förteckningar över betygade sammansättningar. Antalet sådana artiklar är ca 160. Därutöver finns i materialet några namnleder som inte fått egna artiklar eftersom de uppträder med bara enstaka belägg.

S.k. fetstilsbelägg, dvs. otklade runföljder, har förtecknats i en särskild svit (Otklade belägg). Några belägg, som i Samnordisk runtextdatabas anges som fetstilsbelägg, finns dock med i lexikonet såsom (försöksvis) otklade, varvid litteraturhänvisning har getts.

Uppslagsform

Uppslagsformen är en normaliserad runnordisk form, som i möjligaste mån tar hänsyn till de faktiskt belagda formerna, samtidigt som den tänks spegla namnets etymologi och följa vad som i övrigt är känt beträffande den språkliga utvecklingen under perioden i fråga.

Undantagsvis förekommer uppslagsformer med icke-nordisk form. Det gäller keltiska namn i nordiska inskrifter från Brittiska öarna och engelska namn i danska myntinskrifter.

Variantformer skilda åt med snedstreck (/) används a) när det av beläggen inte går att avgöra om omljud föreligger eller ej (exempel: *Ás-/Æs-*, *Anundr/Ônundr*); b) när det av beläggen inte går att avgöra formen men namnen hänger nära samman etymologiskt (exempel: *Gripi/Græipi*); c) när fonologiskt betingade variantformer är sammanslagna (exempel: *Hrôð(g)ísl/Hrôðvís*). Den sistnämnda kategorin motsvaras av ”jfr” inom parentes (se det följande).

Efter uppslagsformen kan förekomma parentes med ”jfr ...”, vilken anger att det givna namnet fonologiskt hänger samman med ett annat namn (exempel: *Guðlaug* (jfr *Gullaug*)). Om sådana variantformer slås samman, reduceras antalet namn med 27.

Efter uppslagsformen kan förekomma parentes med ”se ...”, vilken anger att samtliga anförda belägg har getts alternativ(a) tolkning(ar). Tre typer kan urskiljas, här exemplifierade: 1) *Abbi* (se *Api*, *Æbbi*): Runföljderna **abi** (nom.), **aba** (ack.), som förekommer i tre inskrifter, har tolkats på tre olika sätt. Vilket eller vilka som är det/de riktiga är ovisst; en och samma runföljd (eller liknande runföljder) i olika inskrifter kan förstås representera olika namn. 2) *IngigæiRR* (se *Ingigærðr*): Tre belägg kan tolkas på två olika sätt, men ett mansnamn *IngigæiRR* (som innehåller två mycket vanliga namnleder) är annars inte belagt. Det är således ovisst huruvida det har funnits eller ej. 3) *Galmi* (se *Gamli*): Här gäller det ett enda belägg, för vilket naturligtvis bara endera tolkningen är riktig, men det är ovisst vilken. – Det går med andra ord inte att fastställa ett bestämt antal namn i föreliggande lexikon.

När enstaka belägg under uppslagsformen i fråga har getts alternativ(a) tolkning(ar), anges detta med snedstreck och ”se ...” inom parentes omedelbart efter signum. Exempel: I artikeln *Auðbiôrn* uppförs ett belägg **aubiarn** som också har tolkats som *Øybiôrn*; detta anges: **aubiarn** Sö211/(se *Øybiôrn*) och på motsvarande sätt under *Øybiôrn*.

Efter uppslagsformen följer i åtskilliga fall ett frågetecken inom parentes. Detta anger att tolkningen (som avspeglas i uppslagsformen) av de redovisade beläggen är osäker.

Jämförelse med medeltida material

Under uppslagsformen har införts namnets eventuella motsvarigheter i forndanska, fornvästnordiska och fornsvenska källor. De anförda namnformerna är hämtade från DGP, Lind, Lind Bin., SMP och SMPs (i det senare fallet formen på ledkorten).

När SMP (och SMPs) under ett visst namn enbart upptar belägg som redan är uppförda i DGP, Lind och Lind Bin., anføres ingen fornsvensk form.

Om namnet i fråga enligt ovannämnda källor endast är extraherat ur ortnamn, tas det inte med.

En svårighet med det medeltida materialet är att ett namn kan vara homonymt med det runnordiska namnet men inte ha samma (antagna) etymologiska ursprung. I uppenbara sådana fall har det medeltida namnet inte anförts, i andra fall har osäkerheten markerats med ett ”hit?” eller på annat sätt.

Förekomst som nordiskt namn i England har noterats endast i sådana fall då ingen motsvarighet är belagd i de nordiska källorna.

Etymologier

Härledning av namn och namnleder har gjorts först och främst med hjälp av fornvästnordiskt ordmaterial. Detta är i allmänhet hämtat ur Fritzner, därav diskrepanser i normaliseringen som t.ex. *Ópyrmir* (Lind) : *úpyrmir* (Fritzner). Härledning ur urnordiska eller andra forngermanska former har inte gjorts systematiskt utan endast i sådana fall där det syntts påkallat.

Etymologisk (och annan för sammanhanget relevant) litteratur anges efter beläggsviden. Ingen särskild hänvisning görs till den litteratur som framgår av signum (med ev. suppleringsstecken, \$). Observera att namntolkningarna till materialet i DR finns i kapitlet Ord- och navneforråd (DR sp. 625 ff.).

Belägg avseende samma person

Belägg avseende samma person har, då ingen litteratur anförts, angetts med ledning av Williams 1990 (Bilaga: Inskrifter med genealogiskt samband, s. 185 ff.), Axelson 1993, Lerche Nielsen 1997 (Bilag s. 1 ff.). När ett namn förekommer två eller flera gånger i samma inskrift, förutsätts att detta avser samma person utan att anmärkning görs därom. Undantagsvis kan ett och samma namn i en inskrift avse olika personer; detta noteras särskilt. När ett myntmästarnamn förekommer i olika inskrifter (med signum DRM+nummer), förutsätts att detta avser samma person utan att anmärkning görs därom.